

РОЗДІЛ 1

ЛИСТ ІЗ МИНУЛОГО

Мольфар Коценек якраз пиляв дрова разом зі своїм приятелем, ведмедем Ведмедюком. Аж тут на подвір'я упала гігантська тінь.

— Гох! — Ведмедюк зиркнув угору. — Гості!

Він уже хотів був зупинитися, але Коценек і далі не зводив погляду зі здоровенної колоди на кроснах, яку вони пиляли. Був незворушний, ніби над ним якась муха літає, а не могутній темно-бурий орел.

Птах опустився нижче. Від потужних помахів крил у повітря здійнялася тирса й закружляла, як раптовий сніг.

— Фух-ху-гух! — чхнув Ведмедюк.

Урешті орел сів на подвір'ї. Його крила виблискували, наче були покриті не пір'ям, а листовим залізом.

— Якусь вісточку приніс! — пробасив Ведмедюк, на-решті допилуючи поліно.

Коценек тільки буркнув, відкидаючи пасмо сивого волосся, що впало на лице й закривало проглядок одному з карих очей.

— Люблю вісточки! — тішився Ведмедюк.

— А я — ні, — відрубав Коценек і нарешті глянув на прибульця.

Це був птах із поштової служби, яка допомагає чарівникам з усього світу підтримувати зв'язок. Він літає по всіх усюдах і знає планету так добре, як кожен знає свою кімнату.

Поштовий орел може літати без відпочинку кілька днів, не спиняючись, щоб поїсти. Та й не завжди є де спинитися. Зате коли їсть, то вже як на місяць наперед. Усі адресати знають: якщо поштовий орел приносить листа, його треба нагодувати. А коли хтось хоче відправити листа, то кладе посеред двору шмат сала чи м'яса. І хоч сам орел може бути далеко, друзі-пташки шпарко йому про те сповіщають.

— Знову ти, — мольфар обтрушувався від тирси. — Ніяк місця собі не нагрієш...

— Така моя робота, — розвів крилами орел.

Він знав, що Коценек не докоряє йому, а просто бурчить. Має таку вдачу. Хоч не завжди так було. Орел пам'ятав, що Коценек замолоду був веселим і товариським. Та й зараз у глибині душі лишається доброю людиною, а також одним із наймогутніших білих мольфарів у Карпатах.

— Ведмедюку, принеси м'яса й води нашому гостеві! — Коценек погладив орла по рудувато-вохристій шиї. Такий жест значив, що мольфар все-таки радий із цього неочікуваного візиту.

— І відеречко молока, будь ласка! — додав орел.

— Добренько! Зараз буде! — Ведмедюк почимчикував до комори.

— Що мені маєш? — посмикав себе за вуса Коценек.

— Листа. Ось у кишеньці, — орел підніс ліве крило. Серед пір'я виднілося кілька кишеньок, куди відправники складали свої послання.

Мольфар відкрив потрібну кишеню й дістав конверт.

— «Нагадувальний лист»? — прочитав Коценек.

— Саме так, — ствердно кивнув орел.

— А чому він такий затертий і пожовклий?

— Його вже давненько надіслали. Але дата доставки була вказана нинішня, тож ось.

— Гм... Гаразд, почитаю згодом, — мольфар сховав листа в кишеню кептаря¹, хоча його серце забилося швидше. У голові враз спалахнула сила-силенна здогадів, про що ж може нагадувати цей загадковий лист. Але Коценекові здавалося, що не годиться розривати конверт, як нетерпляче хлоп'я.

Тим часом із комори вийшов Ведмедюк із банкою сала, двома кільцями ковбаси на шиї і банкою буженини. Ведмідь розстелив перед орлом рушник і виклав наїдки.

— Смачного! — мовив гречно Ведмедюк. — Ковбаска дуже смачненька. Я її страшенно люблю. А ще люблю варенички з афінами². І багато маслечка. Ням-ням.

— Красненько дякую, — орел узявся величезним дзьобом за ковбасу. За один раз ковтнув пів кільця.

— Може, тобі ще бербеничку³ бринзи винести? — запитав Коценек.

— Не, бринза солена, від неї потім спрага мучитиме. Мені лиш молока.

За хвильку Ведмедюк приніс ще й цебер⁴ молока і ще раз побажав орлові смачного, а птах іще раз подякував.

Птах швиденько завершив трапезу, попрощався і полетів далі, тільки куряву з тирси здійняв. А мольфар Ко-

1 Кептар — верхній хутрянний одяг без рукавів у гуцулів.

2 Афина — чорниця.

3 Бербениця — дерев'яна діжечка або барильце для зберігання продуктів.

4 Цебер — дерев'яне відро.

ценек разом із ведмедем Ведмедюком взялися до роботи.

Мольфар раз у раз мацав кишеню з листом, але той і не думав кудись зникати. Вони з ведмедем пиляли дрова аж до сутінків. Скоро ж зима й сніги, то треба заpastися.

Звісно, Ведмедюк обходився без дров, бо на зиму впадав у сплячку. Але що іншої роботи він не мав, то допомагав Коценекові.

Коценек теж потребував дров тільки для готування їжі, бо його тіло не відчувало холоду. Таку вже він мав магічну признаку.

Ось так два приятелі, чоловік і ведмідь, проводили останні дні осені.

Вони зналися вже чималенько років. Одного давньо-

го літа Коценек вийшов у кількадечний гірський похід, щоб назбирати цілющих трав на найвищих полонинах. Він у ті дні їв тільки афини й ожину, а спав у кам'яних печерах, яких у Карпатах чимало. Одного зі світанків його розбудив не пташиний спів, як завжди, а постріл.

Пах! Пах! Тривх!

Мисливці вполювали ведмедицю. На рев пораненої матері вибігло з хащі мале ведмежа. Мисливець націлився й на нього, але тут нагодився Коценек і захистив маля.

Відтоді мольфар узяв ведмежа під свій захист, а тим мисливцям зачаклував їхню зброю, аби більше не стріляла.

Напершу Коценек часто приносив Ведмедюкові якоїсь поживи.

— Нямка-нямка! — наминав ведмідь і підростав. Коли ж він став дорослим і самостійним ведмедем, то не забув свого рятівника. Ведмедюк і Коценек здружилися ще дужче.

Перегородом Ведмедюк вимостив собі барлогу край лісу, щоб було ближче ходити в гості до мольфара. Так вони й жили на межі світу людей і диких звірів. Разом заготовляли дрова, садили город, збирали гриби і ягоди... Щоправда, Ведмедюк усі ягоди відразу з'їдав, але дрова не з'їдав, тож і на тому спасибі.

РОЗДІЛ 2

КОЦЕНЕК НЕ ДОЧИТУЄ ЛИСТА

Коли почало сутеніти, мольфар із ведмедем завершили роботу й пішли вечеряти. У печі вже впрівала кулеша, а на сковороді весело підстрибували шкварки.

Ведмедюк теж аж підстрибував із нетерплячки. Не знати, чого більше йому хотілося: чи смачно повечеряти, чи дізнатися, хто ж написав загадкового листа та про що в ньому йдеться.

— Ну, що там? Що там? — пританцьовував ведмідь довкола мольфара. — Покажи, покажи!

— А, ти знову про того листа, — відмахнувся Коценек. — Нема чого там читати. Зараз ми будемо їсти. Подивимося після вечері.

— Я буду нити, доки не покажеш... — заканючив басом ведмідь, чим розвеселив мольфара.

— Гей, не спіши, друже! — мовив Коценек. — Хіба не знаєш, що хто спішить, той людей смішить?

— Агій! Хотів би я бачити, як хтось із мене сміється! — дуже вже серйозно заговорив Ведмедюк. — Щойно кого стріну в лісі, то вже й нікого нема — усі тікають.

— Ну, бо ти дуже грізний звір, — кивнув мольфар.

— Ой, грізний! — зітхнув Ведмедюк. — А чого ти мене не боїшся й не читаєш того листа, коли я сказав?

— Бо я знаю, що ти ще й дуже добрий і розумний звір. І що волітимеш спершу вечерю, а не якийсь давній лист.

Мольфар наминав кулешу зі шкварками й сметаною.

Набирав такі повні ложки, що аж зачіпав носом. Але й ніс у нього був як ку́шка⁵.

Ведмідь їв ту ж кулешу, тільки з медом і молоком. Накидав у пащу великою ложкою, немов у прірву, тільки й облизувався.

Він і справді був грізним звіром. Коли ставав на задні лапи, то мав два метри зросту, а важив десь понад триста кілограмів. Широченна спина, велика голова й вуха. Чималі лаписька, а пазурі завдовжки, як людські пальці. Тільки хвіст у нього був коротенький, так що й непомітно в густій бурій шерсті.

Але Ведмедюк нікому не робив лиха. Хіба один раз від його ваги розламався стілець. Трісь-гуп! Відтоді для нього в мольфаровій хаті замість стільця стояв добрячий пень, який вже його витримував.

А Ведмедюк знову не витримував. Вовтузився на пеньку, тарабанив кігтями по столу, бо все хотів дізнатися, що там у листі. Кулешу він давно доїв і залишки меду вилизав.

— Я вже впорав! Нумо читати!

— Гаразд, — мольфар потягнувся в кишеню.

З радості Ведмедюк аж підскочив на пеньку. Його очі засяяли, а рот роззявився, наче він зібрався слухати не лише вухами, а й пащею.

⁵ Ку́шка — видовжений дерев'яний футляр для гострильного бруска в косарів.

Привіт, мій дорогий Коценеку!

Ти, звісно, не впізнаєш мого почерку, бо я тобі ніколи досі не писав. Та й особливо не було потреби, адже ми за останні роки бачимося чи не щодня.

Це я, твій учитель, мольфар Федун.

Уцю мить, коли я в хаті за столом пишу листа, ти розкладаєш на призьбі сушитися цілющі трави. Але якщо ти вже читаєш ці слова, отже, минуло цілих пів століття й орел доставив тобі мого нагадувального листа.

Як я собі уявляю, ти зараз могутній мольфар і вже сам передаєш свої знання і силу своєму учневі...

— Якому учневі? — здивувався Ведмедюк. — Йой, ти маєш учня?

— Нема в мене учня. Слухай далі.

— Але твій вчитель пише, що є, — Ведмедюк вказав кігтем на листа.

— Учитель пише, бо учень мав би бути, — сердито пояснював Коценек. — Але ніхто не хоче в мене вчитися, тому й нема.

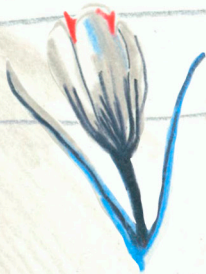
— А ти шукав?

— Ні, не шукав, — ще більше дратувався Коценек. — Я не маю нікого шукати. Якщо хочеш, то слухай листа й більше не перебивай.

...Я дуже радий, що передав свої знання й силу саме тобі. Я впевнений, що не помилився, коли обрав тебе, бо ти — смілива й щиросерда людина. Лиш така людина здатна розумно і шляхетно вжити свої знання на користь рідній землі та її жителям. Лиш така людина спроможна оберігати від темних слуг Аїдника той кавалочок землі, який їй відведено — нашу Гуцульщину.

Упевнений, ти сам добре пам'ятаєш, що́ слід зробити з початком цієї зими, але традиція велить надіслати в майбутнє нагадування. То ось, маєш.

Крім того, гадаю, тобі буде приємно прочитати звістку від людини з тамтого світу. Звісно, я пишу ще із цього, але коли ти читатимеш, то я вже буду в тамтому.

Отож розбуди нашу дорогу драконку Василинку, хай собі добре політає, розімнеться, наїсться удосталь...

— Кого-кого? — Ведмедюк аж сплеснув лапами. — Драконку?

— Якись дурниці! — відмахнувся мольфар, наче отямившись. Він зрозумів, що не треба було читати листа вголос. Не всім варто знати про драконку Василину, а особливо такій цікавій сороці, як Ведмедюк.

— Час лягати спати, — Коценек склав листа вчетверо. — Я тобі казав не перебивати, а ти не маєш терпіння.

— Читай далі, будь ласочка, дорогий Коценеку! —

заскиглив грубим голосом ведмідь. — Про драконку Василинку...

— Ні! — Коценек кинув листа в шухляду столу й захряснув її. Він заходився прибирати миски й витирати зі столу крихти.

— Та чого ти такий сердитий? — ведмідь дивився сумними очима.

Мольфарові й самому було зле на душі, що він так грубо повівся з приятелем. Але треба було за всяку ціну якнайшвидше завершити цю розмову про драконку, щоби більше й слова про неї не було сказано. Адже, попри сподівання вчителя, він про неї таки забув. А тепер, коли прийшов нагадувальний лист, Коценек волів би й про листа забути.

— Ет, я не сердитий, — відмахнувся Коценек. — Просто дуже втомлений. А зима вже на носі, ще багато роботи.

Ведмідь неохоче підвівся з пенька й посунув до дверей. Він сподівався, що мольфар його поверне й дочитає листа. Мовляв, вибач, друже. Сідай до столу, ще зроблю чаю. Та вслід прозвучало тільки «На добраніч».

